

Uredništvo in uprava Ptuj, MLO, II. nadstropje — Telefon štev. 156 — Čekovni račun pri Narodni banki Ptuj štev. 643-90322-0 — Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik Vrabl Jože — Rokopisov ne vračamo — Mesečna naročnina od 1. maja 1951 dalje 20 din, celoletna naročnina 208 din. Naročniki, ki so plačali din 156.— za celo leto, doplačajo din 25.—, — Tiska Mariborska tiskarna.

S posvetovanja predsednikov delavskih svetov in upravnih odborov trgovskih podjetij

Na prvem posvetovanju predsednikov delavskih svetov in upravnih odborov trgovskih podjetij, ki je bilo v začetku tega meseca v Ptuj v sindikalni dvorani podjetja OGRAD, so udeleženci obravnavali predloge za uspešno gospodarjenje po novem sistemu pa tudi možnosti posameznih proizvodnih in trgovskih podjetij za uresničevanje gospodarskih nalog v okviru novih pogojev.

Poverjenik za trgovino tov. Voblič Ivan je v kratkem podčrtal prednosti novega sistema v sledečem:

Ako se spomnimo dobrega pol leta nazaj, moramo priznati, da so se v tem času izvršile v našem gospodarstvu in naši upravi velike spremembe. Pri podjetjih so se ustanovili delavski sveti in upravnih odbori, ki so prevzeli podjetja v svoje roke. V skladu s tem se je reorganizirala tudi naša zvezna vlada, takoj za tem pa tudi republiške vlade in razni upravni aparati.

Ta reorganizacija je torej korak naprej k procesu družbenega razvoja, ki se je začel z ustanovitvijo delavskih svetov in upravnih odborov. Ta proces po pravici imenujemo proces preobrazbe državne lastnine kot nižje primitivne oblike v splošno ljudsko imetje pod upravo neposrednih proizvajalcev. Ta proces pomeni sistematično in razmeroma hitro odnizanje državnih funkcij na področju družbenega gospodarstva in hkrati s tem uničevanje gmočnih korenin birokratizma ter birokracije kot družbenega pojma, nevarnega za razvoj socialistične demokracije in za sam socializem.

Sistem delavskih svetov in upravnih odborov, ki že pomeni, čeprav je šele v začetku svojega razvoja, dejansko združevanje neposrednih proizvajalcev, pomeni tudi resnično socialistično vsebino in socialistično obliko naših družbenih odnosov, je napravil s sprejetjem zakona o delavskih svetih bistven korak naprej. Delavski sveti in delavski upravni odbori zdaj ne le da delujejo po vseh osnovnih podjetjih, marveč delujejo tudi v večini naših glavnih direkcij. S sprejetjem novega finančnega sistema, ki bo zagotovil, da bodo družbeni preizek del na temelju okvirnega splošnega ljudskega načrta upravljali neposredni proizvajalci, bomo imeli vse temelje za popolni razmah delavskih svetov in upravnih odborov.

Dosedanji razvoj delavskih svetov in upravnih odborov je omogočil prenos cele vrste državnih funkcij na področju gospodarstva na neposredne proizvajalce, na njihova združenja, na njihove organe, kakor tudi bistveno skrajšanje državnega aparata. S tem pa prevzemajo naši ljudje nove naloge, ki zahtevajo zrelosti, discipliniranosti in nenehnega strokovnega izpolnjevanja vsakega posameznika.

Posebno važno na je omenjeno ob uveljavljanju novih ukrepov, ob postopni ukinjavi obveznih odkupov, kakor tudi drugih ukrepov, ki so bili izvedeni v zadnjem času ali pa še bodo v kratkem uveljavljeni. Če hočemo pravilno razumeti pomen sprostitve obveznih odkupov, moramo vse spremembe v našem družbenem življenju gledati povezano s spremembami v našem blagovnem prometu.

Doseženi uspehi v industrijski proizvodnji so omogočili naglo sprostitve tistih elementarnih ekonomskih zakonov, ki edini lahko privedejo do ustajenosti v blagovnem prometu ter vskladijo in sprostitjo odnose med mestom in vasio in potrošnjo in proizvodnjo. Zato je uveljavljanje zakona ponudbe in povpraševanja temeljna naloga, ki jo mora razen proizvajalca razumeti zlasti trgovsko omrežje. Trgovski aparat mora poznati celotno ljudskovansko proizvodnjo.

Stvar naše trgovine torej ni več v uradniškem disponiranju, ampak v sposobnosti trgovanja. To se odraža tudi v spremenjenem sistemu planiranja, ki bo moral obdržati v trgovini le še orientacijsko smer. Tudi novi finančni

sistem bo s svoje strani zagotovil načelo prostega trgovanja. Zato se morajo naša trgovska podjetja boriti, da čim bolj razvijejo komercialno delavnost, kajti podjetja, ki se ne bodo borila za čim nižjo nabavno ceno, za kvaliteto in kulturnost v trgovanju, bodo propadla. Trgovakemu kldru daje spodbudo tudi nov način nagrajevanja, katerega verjetno že poznate iz Uradnega lista.

S 1. majem so bila iz sistema medsebojnega vnovčevanja izločena državna trgovska podjetja, kmalu nato pa je ves ta sistem ukinjen. Narodna banka izvršuje nakazila le še po nalogih dolžnikov samih. Ta izločitev iz sistema medsebojnega plačevanja je privedla do začasnega zastoja v naši trgovini, največ zaradi tega, ker so se podjetja v času triletnega obstoja tega sistema navadila na vnovčevanja, pri katerem kupec ni imel nikakih skrbí s plačevanjem faktur, prodajalec pa ne z izterjevanjem. Kupci bodo morali sedaj urediti svoja obratna sredstva. Dosele je mnoga podjetja za nje niso zanimala. Če je bil kredit prekoračen, so pač plačevala penale ali pa celo prišla na črno listo. Obratna sredstva niso bila uravnalec nabav in zalog. Zato so podjetja premalo gledala na kakovost pri nakupu in ne dovolj skrbela za zniževanje zalog, kjer se je nabiralo neidoče blago. Tega ne bo več. Obratna sredstva bodo uravnala nakup in kupec bo kupil samo tako blago, ki pojde hitro v denar. Za sezonsko blago bo Narodna banka stavila na razpolago sezonske kredite ali pa primerne plačilne roke.

Novo plačevanje bo tudi šola za solidno poslovanje. Če bodo podjetja hotela redno dobivati blago, bodo morala skrbeti za redno poslovanje oziroma plačevanje in upoštevanje kupnih pogojev. Prodajalci bodo morali skrbeti za dobro izdelavo in kakovost izdelkov, za primerno ceno, pravočasno odpremo, pravilno količino itd., sicer bodo težko našli kupca. Razmerje med prodajalcem in kupcem bo temeljilo na načelu medsebojnega zaupanja enega in drugega. Zavedati se bomo morali glavnih načel trgovanja, ki so: podjetnost, solidnost, stalnost in spoštovanje pogodb. Posebno važna v tem poslovanju bo ažurnost knjigovodstva. Brez te si ni mogoče zamisliti dobrega poslovanja, saj knjigovodstvo ni nič drugega kot evidenca poslovanja, iz katere mora biti dnevno razvidno stanje podjetja, to na je osnova za pravilno usmerjanje podjetja.

Naloga poverjenistva za trgovino je med drugim tudi ta, da vam nudi ob prehodu na nov način poslovanja vso možno pomoč. Do danes nismo imeli potrebnega stika, predvsem ne z upravnimi odbori in delavskimi sveti, ki imajo veliko odgovornost pri poslovanju.

Vsekakor bi radi pomagali predvsem delovnemu ljudstvu na vaseh s konkretnimi odgovori. V tej želji objavljamo tolmačenje koristnosti novih ukrepov, kot ga je napisal direktor glavne uprave za združništvo tov. Jože Ingolič.

V kolikor bi nam kmetje in združniki na poudine utemeljitve odgovorili s konkretnimi predlogi za novo prakso, bi te objavili v prihodnjih številkah.

Perspektive kmečkih delovnih zadrug glede na nove gospodarske ukrepe

Nove ukrepe v usmerjanju našega gospodarstva smo začeli delno uveljavljati že lani, ko smo izročili tovarne v upravljanje delavcem. Letos v januarju smo sprostili industrijsko blago, ki se od takrat prodaja po zakonu o ponudbi in povpraševanju. Kmalu bomo sprostili še prodajo investicijskih dobrin, opustili podrobno planiranje in spreminili finančni sistem, ki je postal za realiziranje novih proizvodnih odnosov spričo izročitve tovarn delavcem že ovrta. Vsi ti ukrepi so globoko odjeknili tudi v kmetijstvu. Ti novi ukrepi v našem gospodarstvu so sad naših velikih zmag na političnem in gospodarskem področju in omogočajo še hitrejšo graditev socializma.

PREDNOSTI NOVEGA SISTEMA

Naši novi gospodarski ukrepi se zrcalijo predvsem v sprostitvi obveznih odkupov. Obvezno bomo odkupovali v celoti le še žito in mast, meso pa samo delno. Zrcalijo se v novem sistemu cen, po katerih lahko vsi kmečki proizvajalci prodajajo svoje pridelke po ekonomsko formiranih cenah, to se pravi po cenah, formiranih na podlagi zakona o ponudbi in povpraševanju. Naši gospodarski ukrepi se zrcalijo tudi v sistemu dohodnine. Le-ta se bo razlikoval od dosedanjega v tem, da bodo kmetovalci vedeli, koliko morajo plačati dohodnine za leto naprej in da se bo dohodnina obračunavala tako, da se bodo upoštevali povprečni donosi. To bo za kmetovalce vzpodbuda, da bodo pridelali čimveč nad povprečkom, ki se bo upošteval pri odmeri davkov. S tem viškom nad možnim povprečkom bodo prosto razpolagali, ne da bi plačevali od njih dohodnino. Ti ukrepi se zrcalijo v ugodnostih pri prodaji kmečkih pridelkov preko kmečkih zadrug za intervencijo oziroma v velikih ugodnostih pri prodaji kmetijskih pridelkov, ki jih prodajajo kmečke delovne zadruge. Kaže se tudi v velikih možnostih, ki jih imajo kmečke delovne in druge zadruge, ko lahko izvažajo svoje pridelke, za

I. ptujska mladinska delovna brigada „Jožeta Potrča“ je bila med najboljšimi na mladinski progi Doboj-Banja Luka

V nedeljo 10. t. m. zvečer se je vrnila z mladinske proge Doboj-Banja Luka I. ptujska mladinska delovna brigada „Jožeta Potrča“, v kateri so bili zbrani mladinci in mladinke iz ptujskega, murskosoboškega in mariborskega okraja, ki so se pred dvema mesecema in pol odzvali vabilu mladinske organizacije in odšli 27. marca t. l. kot prva slovenska mladinska brigada na gradnjo tretje mladinske proge.

Brigada je prispela na 14. odsek III. sektorja na področju vasi Bukovice in je s pomočjo sosednjih brigad — bitoljske, ključevske in srebriške brigade — spremenila travnik v taborišni prostor z barakami, z drogi za brigadno zastavo in vsemi značilnostmi mladinskega delovnega taborišča, ki jih že poznamo iz dosedanjih mladinskih delovnih akcij.

„Lep teren imate,“ so jim zatrjevali člani sosednjih brigad, ko so mladinci in mladinke iz mesta in vasi odstranjevali rušo in pripravljali zemljišče za gradnjo nasipa. V veliko oviro jim je bilo pogosto deževje, ki je iz slovate zemlje ustvarilo lepljivo in težko gmočo, katero je bilo skrajno težko kopati in prevažati. Utrujenost po delu in žulji na rokah so dokazovali, da se brigadirji bore za to, da bi v odmerjenem času leni, a zaostali Bosni čim več koristili. To ni bilo za brigadirje I. ptujske MDB nikaka ovira za vsestransko udeleževanje v prostem času na kulturno-športnem polju, v fizikulturi, predvojaški vzgoji in drugod.

Ob koncu maja je brigada v celoti izpolnila svojo obveznost. Vendar pa se je večina brigadirjev odločila, da ostane na delu še 10 dni več kakor je bilo predvideno. Tako se je brigada vrnila domov šele po dvo in polmesecnem delu, ki je bilo nad vse uspešno. Malokateri brigadiji je uspelo, da bi si priborila trikrat časten naziv udarne brigade, poleg tega pa so bili enkrat pohvaljeni. To je največje priznanje I. ptujski MDB za njeno vsestransko poizvedovalno delo. Brigada je bila po kvaliteti dela na III. sektorju najboljša. Redno pa je, posebno še v zadnjem mesecu, presegala delovno normo za 50 do 100 odstotkov. Posamezni brigadirji, ki so se pri delu posebno izkazali, so prejeli ob koncu zaslužen priznanje. Devet članov ptujske brigade je bilo razglašeno za udarnike, 16 jih je bilo pohvaljenih, 20 brigadirjev pa je prejelo diplome za uspešno delo v posameznih panogah. Časten naslov udarnika so si priborili: Zeka Avgust, Smerdel Zofija, Pajnikihar Matija, Strelec Alojz, Mataj Ančka, Lesjak Slavica, Rajh Drago in Vesel Milan.

V kulturno-športnem delu je brigada dosegla na svojem sektorju najlepše uspehe. Na festivalu brigad prve

izmene 27. maja je pevski zbor I. ptujske MDB zasedel na tekmovalju pevskih zborov prvo mesto. Enak uspeh so dosegli tudi recitatorji ptujske brigade. Brigada je večkrat nastopila s kulturnim sporedom pred lastno brigado, sosednjimi brigadami in ob tabornem ognju. I. ptujska mladinska delovna brigada „dr. Jožeta Potrča“ ni delala in živela mimo okoljskega bosaškega prebivalstva. Trikrat so gostovali v vaseh ob trasi. Folklorna skupina brigade je bližnje bosanske kmete in združnike seznanila s slovenskimi pesmi in običaji, kar je tamkajšnje podeželsko prebivalstvo pristočno pozdravilo. — Brigada se je še v fizikulturi uvrstila med najboljše. V tekmah v odbojki je brigadno moštvo odločilo več srečanj z drugimi brigadami in svojo korist, na fizikulturnem tekmovalju 1. maja pa so brigadirji Lesjakova, Letonja in Podkrižnik postali v posameznih športnih disciplinah prvaki tekmovalja.

Se dobro so nam v spominu veliki uspehi ptujskih mladinskih delovnih brigad, ki so v prejšnjih letih sodelovale na regulaciji Pesnice, mladinski progi Brčko-Banoviči, Samac-Sarajevo, Novem Beogradu, Avtocesti in drugod. Ptujske brigade so se iz teh akcij vselej vračale večkrat udarne, vselej so bile med najboljšimi. Okrajni komite LMS hrani več redov dela, ki so si jih priborile, prehodne zastavice, ki so jih dobile v trajno last in drugo.

Iz uspeha prve letošnje brigade vidimo, da je tudi ta nadaljevala slavno tradicijo ptujskih delovnih brigad in dostojno predstavljala mladino vzhodne dela Slovenije.

Predviden je bil svečan sprejem brigade v nedeljo popoldne v nena razoustitev. Ker pa je na zagrebški železniki postajali prišlo do nesporazuma z železniško upravo glede rezerviranja vagona za brigado, se je ta razcepila in šele zvečer prišla v Ptuj deloma preko Zidanega mosta in deloma preko Čakovca. Vseled tega je nameravani sprejem izostal.

VELIKO UMETNO JEZERO V MAKEDONIJI

V Makedoniji bodo letos dogradili velikansko zemeljsko pregrado, ki bo zaprla mavrovske kotline. Tako se bo začelo polniti velikansko umetno jezero, ki bo zajelo 384 milijonov kubikov vode. Po kanalu bodo v to jezero napeljali reko Beličico, ki se zdaj po reki Rodiki steka v Jadransko morje. Jezero se bo polnilo leto dni, v začetku leta 1953, pa bo začel obratovati prvi agregat centrale pri Vrtočku z zmogljivostjo 35.500 kilovatov. Ta glavna centrala bo imela vsega skupaj 4 agregate.

log petletnega plana. To smo lahko storili samo pri takšnem sistemu kakršnega smo imeli.

Toda obvezni odkupi in dosedanja sistem dohodnine so nam bili potrebni ne le zaradi nujne garantirane preskrbe nekmečkega prebivalstva, ampak so nam služili tudi kot sredstvo za boj proti kapitalističnim elementom na vasi. Prav z odkupi in davki smo namreč te elemente gospodarsko tako oslabil, da nam zdaj pri sprostitvi ne morejo biti nevarni v nadaljnji graditvi socializma. Njihova gospodarska moč je tako izpodrežana, da je zdaj v rokah malih in srednjih kmetov ne samo večina zemlje, ampak tudi večina živine in prašičev. Zato ponovna krepitve ostankov kapitalističnih elementov na vasi v obliki naraščanja njihove proizvodnje ne pomeni, da se krepe kot kapitalistični izkoriščevalci, saj smo jim onemogočili večje možnosti izkoriščanja. To pa ne pomeni, da smo jih kot izkoriščevalce povsem izrinili. Saj vemo, da je na vasi še vedno nekaj „deklet in blapcev“. Toda to izkoriščanje je v primeri s predvojnimi razmerami malenkostno in v nadaljnji graditvi socializma ga ne bo težko odpraviti.

Ostankom kapitalističnih elementov na vasi nismo onemogočili izkoriščanja samo s tem, da smo jih gospodarsko zelo oslabil, marveč tudi s čedalje hitrejšo industrializacijo. Saj bodo na primer samo tovarne, ki bodo začele obratovati v Sloveniji že v letu 1952 in 1953, potrebovale novih 60—70.000 delavcev in uslužbencev z družinskimi člani. Le-ti bodo prišli v industrijo iz vasi. Tu ne bodo vključeni samo tisti, ki jih ostanki kapitalističnih elementov na vasi še izkoriščajo, marveč tudi mnogi mali kmetje, ki jih bo prav naša gospodarska sprostitve čedalje hitreje vodila v našo socialistično industrijo. S tem, ko odpiramo nove tovarne, pa se bo pomanjkanje delovne sile na vasi še bolj zaostrilo. S tem se bo povpraševanje po delovni sili še povečalo, vrednost delovne sile, ki jo na vasi še izkoriščajo, bo narasla. Prav tako pa onemogočajo izkoriščanje vaše delovne sile tudi ugodni delovni pogoji v

(Se nadaljuje na 2. strani)

Mestni ljudski odbor Ptuj je rešil vrsto gospodarskih vprašanj

Izvršni odbor MLO v Ptuj je na predzadnji seji rešil vrsto več ali manj važnih gospodarskih vprašanj kot na Primer: Kje naj gradi podjetje ODPAD skladišče za kosti? Komu bo najbolj koristila mesnica v Lackovi ulici (prej Urban)? Kako bo preprečena škoda, ki nastaja prebivalstvu iz Stukov in Rebelčje vasi po krivdi poedincev iz JA? Komu bo izročena gostilna Titov dom po izselitvi melioracijske šole? Katere pekarne bodo v Ptuj na razpolago za peko domačega kruha in peciva na prostem trgu? Kje bo doželi MLO prostor za otroško igrišče na Bregu?

Po diskusiji o teh in drugih vprašanjih je IO MLO Ptuj potrdil predloge, da zgradi ODPAD skladišče za kosti na parceli MLO vzhodno od Ptujja (Mestni log), da obdrži mesnico v Lackovi ulici Mestne gostilne, da

ocenil posebna komisija škodo v Stuki in Rebelčji vasi sporazumno s predstavniki JA, da se dodeli gostilna v Titovem domu po izselitvi melioracijske šole Korenjaku Dušanu v socialistični zakup. Potrjen je bil tudi predlog, da bi bili pekarini Kozel in Ormoški cesti in Korošec na Sp. Bregu za peko domačega kruha in peciva na prostem trgu. Za otroško igrišče na Bregu bo MLO dodelil parcelo pri Roku.

Med zavrnjene prošnje spada med drugim prošnja Lebna Janka, da bi mu bila vrnjena hiša, ki mu je bila pravomočno in pravilno zaplenjena.

V četrtek 14. t. m. je IO MLO na seji obravnaval vrsto novih gospodarskih problemov, o katerih bomo pisali prihodnjih.

-ak

Perspektive kmečkih delovnih zadrug

(Nadaljevanje s 1. strani)

naši socialistični industriji. Vsakdo, kdor bi bil izpostavljen izkoriščanju na vasi, se bo lahko tako vključil v delovne kolektive naših tovarn, kjer ni izkoriščanja.

Drugo, kar je važno za našega malca in srednjega kmeta, pa je močan in razvit socialistični sektor kmetijstva, ki smo ga prav zaradi našega pravičnega dosežanja gospodarskega sistema že ustvarili in ki tudi onemogoča ostanek kapitalističnih elementov na vasi, da bi izkoriščali male in srednje kmete. V tem oziru bodo imele zlasti delovne zadruge kot del našega socialističnega kmetijstva prav spričo novih ukrepov veliko vlogo, saj se bodo začeli vanje čedalje bolj vključevati prav revnejši in srednji kmetje. Tako bo čedalje bolj naraščal socialistični sektor kmetijstva, s tem pa tudi njegova gospodarska moč, ki bo tudi sama bolj in bolj omejevala možnost izkoriščanja na vasi. Prav zato, ker smo ustvarili in ustvarjamo takšne objektivne pogoje v našem gospodarstvu, ki bodo vodili tudi naše kmetijstvo v hitrejšo graditev socializma, prav zato, ker smo ostanke kapitalističnih elementov tako oslabil, nam njihova večja proizvodnja, ki kateri jih zdaj vzpodbujamo, samo koristi. Vsak stot žita, krompirja, masti itd., ki ga dobimo s teh posestev, nam omogoča in pomaga k hitrejši graditvi socializma. Čimveč proizvodnje tudi na zemlji ostankov kapitalističnih elementov pomeni razen stimulacije teh posestnikov hkrati izpodkopavanje njihovih gospodarskih temeljev za izkoriščanje.

KAJ SMO DOSEGLI S STARIM SISTEMOM V KMETIJSTVU?

S starim sistemom v kmetijstvu smo torej v celoti dosegli to, kar smo planirali, in sicer: z obveznimi odkupi smo zagotovili hrano našemu nekmetkemu prebivalstvu, oslabil vse kapitalistične elemente na vasi, da nam ne morejo pri tem sistemu škodovati, razširili in utrili smo naš socialistični sektor v kmetijstvu kot važen čimtelj pri tej sprostitvi in zagotovitvi, da kmetijska proizvodnja ni nazadovala. Vsi novi gospodarski ukrepi pa so usmerjeni tudi v kmetijstvo, da se poveča kmetijska proizvodnja na vseh sektorjih, vsi ti ukrepi v celoti pospešujejo socialistično preobrazbo vasi. S temi ukrepi ne bo prenehal boj z vaško spekulacijo, namreč se bo spremenila v njegovo obliko. Težiče boja proti spekulaciji bo prenešeno na sam trg, kjer se dnevno srečuje industrijski monopol v rokah delovnih ljudi, ki imajo tudi oblast, z monopolom zemlje. Očitno pa je, da bo v tem boju zmagal tisti, ki je bolj produktiven, ki ceneje proizvaja.

V tem boju industrijskega blaga s kmečkimi pridelki pa bodo razen državnega kmetijskega sektorja zelo izdatno pomagale tudi naše delovne zadruge, saj je velika večina že leta 1949 prebrodila neogibne začetne težave. Zdaj, ko se je utrila zadruga lastnina, prehaja večina delovnih zadrug že v moderne, dobro urejene socialistične obrate z razmeroma visoko mehanizacijo, katere rezultat je že velika produktivnost dela. Večina delovnih zadrug že uporablja razne agrotehnične ukrepe in zato dosegajo mnogo večje hektarske donose kakor privatni kmetje.

DELOVNE ZADRUGE SO POKAZALE VELIKI GOSPODARSKI NAPREDEK

Veliki gospodarski napredek naših delovnih zadrug vidimo tudi v tem, da so oddale lani državi na orno zemljo že več poljedelskih pridelkov kakor privatni sektor kmetijstva. Tako so oddale na primer krompirja na hektar orne zemlje dvakrat več, vina pa celo trikrat več. Če primerjamo obvezno oddane količine, ki so jih oddale delovne zadruge lani, s količinami, oddanimi predlanskim, vidimo, da so oddale lani že 40 odst. več žita, 70 odst. več krompirja, 100 odst. več masti in 160 odst. več mesa. To nam kaže, kako hitro narašča kmetijska proizvodnja v delovnih zadrugah, kaže nam pa tudi, da je bilo potrebno razmeroma malo časa za njihovo gospodarsko konsolidacijo.

Čeprav so imeli zadrugniki v primeri s privatnimi kmeti večje obvezne oddaje, so dosegli v Sloveniji povprečno zadovoljivo vrednost delovnega dne, ki je znašala 102 din in 22 bonov na delovni dan, povzhu pa so imeli zadrugniki še dohodke z ohlase. Zato lahko trdimo, da so dosegli delovne zadruge povprečno že višji življenjski standard, kakor so ga dosegli privatni kmetje, čeprav so znašale lani njihove investicije okrog 200 milijonov din, od česar je odpadlo na njihova lastna sredstva okrog 130 milijonov, kar je tudi šlo na račun vrednosti delovnih dni.

Veliki gospodarski napredek delovnih zadrug pa se kaže tudi v erpanju bančnih obratnih kreditov. Medtem ko so potrebovale lani za spomladansko delo pri nižjih cenah produkcijskega gradiva okrog 70 milijonov kreditov, je bil letos kredit potreben le dvema tretjinama zadrug, ki so izkoristile doslej samo 36 milijonov din, ostale pa imajo pri banki 40 milijonov din dobroimetja.

Spričo takšnih uspehov postajajo delovne zadruge za naša individualna kmečka gospodarstva čedalje bolj privlačne in prav zato se je dvignilo njihovo letos v Sloveniji na 390, medtem ko je naraslo število za delo sposobnih zadrugnikov več kot za 500. Hkrati so delovne zadruge povečale površino obdelovalne zemlje skoraj za 14 odst. Tudi iz tega vidimo, da naše delovne zadruge letos niso narasle le po številu, marveč da so trditelje tudi precej novih kmečkih gospodarstev.

Vsi ti uspehi, ki so jih delovne zadruge že dosegle, pa so sad vsakodnevnih naporov velikanke večine zadrugnikov pri delu, pa tudi ureditve notrajnih vprašanj. V večini delovnih zadrug so zadrugniki v glavnem že izbojevali zmago novih zadrugnih, to se pravi socialističnih odnosov, ki se kažejo v razmejitvi zadrugne in privatne lastnine, v socialistični organizaciji dela, v socialističnem sistemu nagrajevanja itd. Ta boj za nove socialistične proizvodne odnose v delovnih zadrugah pa bo treba še letos uspešno končati tudi v ostalih delovnih zadrugah, saj vemo, da brez novih socialističnih proizvodnih odnosov v delovnih zadrugah še vedno prihaja do izraza privatna lastnina z vsemi njenimi posledicami, ki zadruge rahlja, zavira in onemogoča njihov napredek ter lahko postane nevarnost za njihov nadaljnji obstoj.

Zadrugnikom pa morajo pri njihovem boju za dokončno zmago socialističnih odnosov v zadrugah pomagati bolj kakor doslej zadrugi sveti in njihovi upravni odbori. To mora postati njihova osnovna naloga. Zadrugi sveti so tiisti po zadrugnikih izvoljeni zadrugni organi, preko katerih bodo zadrugniki čedalje bolj vodili zadrugništvo, kar bo moralo priti do izraza že po predvideni reorganizaciji okrajnih izvršnih odborov v tej zvezi z organizacijo kmetijskih poverjenikov. Zato je treba po svetitvi aktivizaciji zadrugnih svetov vse pozornost in takoj jih moramo začeti usposabljanje za vse naloge, ki jih čakajo. Zavedati se moramo, da pomeni razvijanje zadrugnih svetov nadaljnjo demokratizacijo, nadaljnjo krepitev socialističnih odnosov v zadrugah, medtem ko pomeni zanemarjanje zadrugnih svetov krepitev birokratskega sistema v zadrugnih organizacijah ali krepitev privatne lastnine oziroma starih proizvodnih odnosov.

Z NOVIM SISTEMOM NOVE MOŽNOSTI ZA ZADRUGNIŠTVO

K še večjim uspehom delovnih zadrug pa bo pripomogel novi gospodarski sistem, ki postavlja delovne zadruge tudi na trgu v boljši položaj nasproti privatnim kmečkim gospodarstvom. To se kaže konkretno v ugodnostih, ki jih imajo kmečke delovne zadruge pri prodaji svojih pridelkov, bodisi po tržnih ali po intervencijskih cenah, saj prejema 15 do 30 odst. bonov, za obvezno oddajo pa dobijo bone za 150 odst. vrednosti obvezno oddanih kmetijskih pridelkov. Že sama ta pomoč, ki jo nudi država zadrugam, da dosegajo ob enakih proizvodnih pogojih, to se pravi na enakih površinah in ob enakih hektarskih donosih približno za 30 odst. več dohodkov kakor privatni kmetje, omogoča njihovo nadaljnjo in še hitrejšo gospodarsko krepitev že v letošnjem letu, omogoča njihovo večjo razširjeno reprodukcijo. Upoštevati pa moramo še to, da pomaga država delovnim zadrugam z umetnimi gnojili, da dosežejo večje donose, da jim pomaga s stroji, ki pogojuje kmetijsko proizvodnjo, da participirajo pri devizah, da bodo lahko kupovale kmetijske stroje. Kmečke delovne zadruge so veliki socialistični obrati, ki lahko uporabljajo vse agrotehnične ukrepe in bolje organizirajo delo, kar omogoča cenejšo kmetijsko proizvodnjo. To so prednosti, ki jih imajo kmečke delovne zadruge pred privatnimi kmeti. Te prednosti so tako velike, da lahko pričakujemo, da se bo število kmečkih delovnih zadrug letos še povečalo. Prav tako se bodo že letos še bolj razširile že obstoječe delovne zadruge, saj mali in srednji kmetje že zdaj dan za danom vlagajo pristopne izjave, čeprav je novi gospodarski sistem šele začel delovati.

KOMU ŠKODUJEJO POSAMEZNIKI

Ker velikanška večina zadrugnikov razume bistvo novih ukrepov in ker vidi v njih nov vzvod za krepitev delovnega zadrugništva, jih je sprejela z velikim veseljem in zadovoljstvom. V vrstah zadrugnikov pa imamo tudi posameznike, ki niso računali, da so doseženi gospodarski uspehi in socialistični proizvodni odnosi že tako utrili naše delovne zadruge. Imamo tudi posameznike, ki vseh novih ukrepov niso razumeli, razen tega pa so jih zbegali razni špekulanti, ki so začeli ponekod hitreje, kakor naši zadrugni kadri ter frontne in partijske organizacije toimačiti nove gospodarske uprepe po svoje, češ da so se kmetje prenačili z ustanavljanjem zadrug, da delovne zadruge nimajo perspektive itd. Sovražna delovanje posameznikov špekulantov pa je rodilo malenkostne uspehe in še te le za toliko časa, dokler niso bili zadrugniki informirani, za kaj gre. Da so bili sadi tega sovražnega delovanja malenkostni, nam pove število izjav o izstopu iz zadrug. Doslej namreč od 37 tisoč zadrugnih članov niso prijavili izstopa niti 3 odst. kljub veliki aktivnosti maloštevilnih sovražnikov, ki so se povezali v svojem razbičajnem delu tudi z župniki in nekaterimi advokati.

Očitno je, da gleda večina zadrugnikov na takšne razbižaje sovražno in da se že najostreje bori proti njim s sredstvi, ki jih ima na razpolago v sami zadrugi, z doslednim izpolnjevanjem zadrugnih pravil. Zadrugniki pa tudi vedo, da jim bo pomagala čuvati njihove zadruge tudi država s svojimi zakoni. Zadrugniki vedo, da določa tudi novi kazenski zakon stroge kazni, celo zapor do 15 let in zaplenbo premoženja, za vsakogar, ki bi zadrugo izpodkopaval, oviral njeno delo in njen red ali organizacijo dela, oviral izpolnitev njenega plana, povzročil kako drugo škodo v delovni zadrugi itd. Zadrugniki še zahtevajo prek javnih tožilstev uveljavljanje teh zakonitih

Produkcija ptujske glasbene šole

V dneh od 4. do 9. junija t. l. se je k trem produkcijam tukajšnje nižje glasbene šole zbralo prebivalstvo Ptuj in okolice v izredno velikem številu in s tem pokazalo pravičen odnos do naporov glasbene šole in njenih marljivih učencev in učenk. Ljubka dvorana je bila nabito polna, česar ta hiša doslej še ni doživela. Zanimivo je ugotoviti, da smo pri udeležbi imeli vti, da glasbena šola ni privilegij nekaterih izbrancev, marveč so vrata te šole na široko odprta najširšemu krogu mladih ljudi, ki imajo za glasbo in petje veselje in zanimanje. To dejstvo potrjuje tudi socialni sestav učencev. V tej dvorani do takrat še ni bilo opaziti kmečke naglavne rute, kar prica, da je glasbena šola pognala korenine tudi izven mesta Ptuj.

V ptujski glasbeni šoli se mladina ne uči samo glasbe, ampak je prav uspešno začel z vajami tudi pevski zbor, ki sestoji iz pionirjev in mladincev in ki sta se nam pod vodstvom tov. Petka prva predstavila. Čisti in jasni glasovi malih pionirčkov so nas navdušili. Kontakt, ki smo ga dobili s temi mladimi ljudmi, ni popustil vse do konca. Mahoma je izginila vsaka trema pri učencih in nastopali so točko za točko sproščeno, svobodno in disciplinirano, morda malce prereno; manjkal je rahel nasmešek na ustnicah mladega človeka, ko se prikaže pred publiko z instrumentom in ko se zahvaljuje za zasluženi aplavz.

Poleg pevskega zbora, odnosno dveh pevskih zborov, ki sta nastopila na vseh treh produkcijah, so nam pokazali plodove obojestranskega truda učenci klavirja, ki jih je bilo največ. Vsem se pozna skrbna in sistematična glasbena vzgoja, kar nam garantira, da bodo izšli iz šole absolventi s solidnim znanjem kot podlago za nadaljevanje študija, bodisi na višji šoli ali pa se bodo mogli izpolnjevati privatno. Naravnost čudili pa smo se znanju, ki so ga pokazale učence VI. razreda glasbene šole tov. Weigl Silva, Kuhar Silva in Alenka Majer. Slednja je že kar virtuožno zalagala Mozartovo Fantazijo v d-molu in Rahmaninov preljud v cis-molu. Uspeh teh treh absolventov ptujske glasbene šole nam je najboljši dokaz uspešnega dela šole.

Ravnateljica tov. Srolova je ob svojem nastopu takoj posvetila mnogo pozornosti tudi violinskemu pouku. Razveseljivo je dejstvo, da so tudi ti učenci pokazali prav lep uspeh pod izkušteno in zanesljivo roko tov. Hasla. Kdo od navzočih bi se bil mogel otestiti slutnje, da ne tiči v malem in oddaljenem Krčku še velik violinist, ko je pa tako sigurno vodil lok po svoji mali violini, posebno če ve, da je dečko redno prihajal k vaji ob vsakem vremenu sedem kilometrov daleč? Ko se je lanske jeseni prišel vpisati v šolo, se je učiteljskemu zboru predstavil z ubranim igranjem na saksofon in harmoniko.

Presenetil nas je tudi mladinski orkester, ki nam je pokazal, koliko je mogoče napraviti v tem pogledu že z začetniki v violini, če jih vodi dobra ro-

Novi prispevki za Kulturni dom v Trstu

V tekmovalstvu za 10-letnico Osvobodilne fronte Slovenije zbrana denarna sredstva so nekatere sindikalne podružnice v ptujskem okraju namenile za gradnjo kulturnega doma v Trstu ter ga pred kratkim v ta namen tudi nakazale. Po višini prispevka je prva sindikalna podružnica Okrajnega magazina v Ptuj 5.500 din, ki ji sledijo: Ekonomija Minčo Hristov Ptuj 3.100 din, Okrajno avtoprevoznitvo z 2600 din, Zdravstveni delavci z 2567 din, Mehanizna tkalnica z 2140 din, Okrajno gradbeno podjetje s 1625 din, Odkup poljskih pridelkov s 1200 din, drž. poselstvo Turnišče s 1000 din, Okrajni mlini Ptuj s 500 din, Mestne pekarnice v Ptuj 500 din in Uprava cest v Ptuj 500 din.

Ob 3. nastopu gojencev vseh oddelkov Glasbene šole v Ptuj v soboto, 9. junija t. l. v dvorani Glasbene šole sta vstopino zbranih 2000 din kolektiva profesorjev in gojencev odstopila fondu za zgraditev Slovenskega kulturnega doma v Trstu.

Gornji primer dokazuje, da podpira pri nas mlado in odraslo Slovence v Trstu, moralno in materialno, da bo na mestu požganega slovenskega kulturnega doma v Trstu stal nov dom.

SLABE IZKUSNJE POSAMEZNIH ŠKODLJIVCEV

Prav tako pa zadrugniki niso zanemarili svojih dolžnosti, ki jih imajo za čiščenje razbičajev iz svojih vrst. Tako so zadrugniki delovne zadruge v Trnčah sklicali občni zbor takoj po izstopni izjavi, ki jo je dal neki špekulant, še preden mu je potekel rok v zadrugi. Zadrugni zbor je soglasno obsodil tega »zadrugnika« kot razbičaj delovne zadruge in ga izključil z vsemi posledicami, ki jih dovoljujejo zadruga pravila in zadruga zakonodaja. Takoj so mu po ocenjeni vrednosti, po njihih cenah plačali vse živino in inventar, ki ga je prinesel v delovno zadruge in ki je postal z njegovim pristopom zadruga lastnina, čeprav ni bil plačan. Vse to so mu izplačali, čeprav pravila dovoljujejo izplačilo v 10 do 15 letih. Zveljavo mu niso vrnil in mu »e tudi po treh letih ne bodo, dokler ne bo poravnal vseh obveznosti do zadruge, to se pravi, dokler ne bo poravnal tudi

ka, Tovarišu Haslu se pozna, da ni samo učitelj teh otrok, ampak tudi najboljši vzgojitelj. Mladini ne podaja le suhe teorije pouka, marveč jih vzgaja tudi v ljubezni do glasbe. Igranje v orkestru je učencem najboljša vzpodbuda, da bodo tudi doma sami mnogo vadili, saj vsi vemo, da vsak instrument zahteva vaje in zopet vaje, če hočemo, da kaj znamo, violina pa še prav posebno. Pri tej priliki svetujemo staršem, da dajo svojim otrokom čim več prilike za učenje violine, ker nam je okupacija tudi na glasbenem torišču zapustila globoke vrzeli; saj tako redko naletimo na mladince-violiniste.

Udeleženci vseh javnih nastopov učencev ptujske glasbene šole znamo ceniti napore in požrtvovalnost učiteljev glasbe, še posebej pa ravnateljice tov. Srolove in se jim za njihovo delo prisrčno zahvaljujemo. S. K.

OD PETKA DO PETKA

Petek, 8. junija

Na seji zunanje-političnega odbora Ljudske skupščine FLRJ je ob priliki razprave o korejski vojni govoril zunanji minister tov. Kardelj ter dejal, da bo vlada FLRJ še vnaprej podpirala vsako akcijo, ki bo imela namen na miroljuben način zaključiti korejski spor. V nadaljnji razpravi je bilo ugotovljeno, da naši diplomatski predstavniki v Madžarski delajo pod nemogočimi pogoji.

Na rednem zasedanju Ljudske skupščine LR Slovenije je bil sprejet Zakon o proglasitvi 22. julija za narodni praznik Ljudske republike Slovenije. V Londonu so izjavili, da sta dva angleška diplomata izginila neznano kam. Predvidevajo, da sta po vsej verjetnosti odpotovala onstran »železne zaves«.

Sobota, 9. junija

Velike predele ob rekah v Hrvaški je zadela velika nesreča zaradi poplav, kot jih ni bilo zadnjih petdeset let. Do sedaj znaša škoda že mnogo deset milijonov dinarjev.

Koča Popovič, načelnik generalnega štaba Jugoslovanske armade, se je v Washingtonu razgovarjal z obrambnim oficirji ZDA o značaju in oborožitvi Jugoslavije. Pred tem je obiskal nekaj vojaških ustanov in arzenalov.

Ameriški obrambni minister Marshall je obiskal korejsko bojišče ter izjavil, da je zadovoljen s sodelovanjem ameriške armade z ostalimi enotami drugih držav Združenih narodov.

Nedelja, 10. junija

Na zasedanju Gospodarske komisije za Evropo so po razpravi o splošnem gospodarskem položaju v Evropi sprejeli jugoslovansko resolucijo o bodočem delu te ustanove.

Britanski veleposlanik v Kairu je izročil egiptovskemu zunanjemu ministru odgovor britanske vlade na poslednje egiptске predloge glede revizije starih pogodb med obema državama, ki je v teku.

Namestnik sovjetskega zunanjega ministra je izročil veleposlaniku ZDA noto sovjetske vlade, v kateri ta protestira proti namenu ZDA, da bi sklenila separatno mirovno pogodbo z Japonsko ter zahteva, da tako pokodbo sklenejo zunanji ministri ZDA, Velike Britanije, ZSSR in LR Kitajske, ne pa tudi vse države, ki so sodelovale v vojni proti Japonski.

Ponedeljek, 11. junija

Cete OZN so prodirle globoko v ozemlje Severne Koreje, globlje kot pred velikim kitajskim umikom v preteklem decembru. To jim je bilo predvsem mogoče zaradi padca ključnih mest Corvona in Kumbve na osrednjem bojišču.

Predstavniki ameriškega zunanjega ministrstva je izjavil, da bo po novem zakonu o trgovskih sporazumih z drugimi državami predsednik ukinil ali omejil izmenjavo dobrin s Sovjetsko

Ali niso kazni za pretepe premile?

Za nočni napad s koli v začetku letošnjega leta v Sakuški na Plohi Antona in Plohi Franca iz Rotmana v bili 8. junija t. l. pred okrajnim sodiščem v Ptuj obsojeni Matjaž Janez iz Sakuške na 2 leti strogega zapore Gornjec Jakob iz Rotmana 55 na 1 let strogega zapore, Gornjec Anton iz Juršine, Sori Anton in Sori Vincenc iz Rotmana 13 pa po 8 mesecev zapore Plohi Anton je dobil v tem napadu rane udarnine na glavi, na levi roki in na ramenu ter pretres možganov Plohi Franc pa rano udarnino na glavi in pretres možganov.

Matjaž Janez in ostali obsojeni bodo tudi plačali nad 25.000 din odškodnin za bolečine, za prevozne in bolniške stroške.

Obsojeni se bodo pritožili na Okrožno sodišče. —Fr

zvezo in državami pod njenim nadzorstvom. Po drugih poročilih pa baje tudi britanska vlada razpravlja o možnosti spremembe trgovinske pogodbe s Sovjetsko zvezo in nekaterimi vzhodnoevropskimi državami.

Torek, 12. junija

Cete združenega poveljstva so naredovale tako daleč, da so že v topovskem dometu mesta Fenjanga.

V Italiji je policija odkrila namen neznanec, da bi ubil predsednika republike Einaudija, vojnega ministra Piccardija ter še trideset drugih visokih državnih funkcionarjev. Svoj namen so neznanec hoteli doseči z bomba, ki so jih podtaknili pod tribuno, katere je predsednik opazoval vojaško paradu, ki pa niso eksplodirale.

Zahodno nemška vlada je povišala svoje generalne konzule v Parizu, Londonu in New Yorku in odpravilne poslov z diplomatskimi pravici.

Generalni tajnik Združenih narodov Trygve Lie je v krajšem času že tretjič poizvedel, naj bi se spopad na Koreji čimprej končal. Predlagal je prenehanje sovražnosti na 38. vzporedniku.

V razpravi Gospodarske komisije ZN za Evropo je zopet govoril jugoslovanski predstavnik dr. Vilfan ter opozoril svet na dejstvo, da je nadaljnji razvoj svetovnega gospodarstva odvisen od uspešnega razvoja zaostalih držav.

Sreda, 13. junija

Radio OZN poroča iz New Yorka, da sta Velika Britanija in Francija odgovorile na lanske leto novembrsko resolucijo Generalne skupščine, v kateri je pozvala vse članice OZN, da med svojimi oboroženimi silami določijo vojaške enote, ki bodo v primeru napada lahko takoj skupno nastopile pod okriljem OZN zoper napadalca. Obe državi sta odgovorili, da so njih enote na Koreji že vključene v skupno akcijo OZN proti napadu, obenem pa sta ponovno izrazili svojo podporo načelu skupne varnosti in obveznosti držav članic do tega načela. Velika Britanija in Francija pa nista v svojih odgovorih podrobneje določili svojih vojaških enot za potrebe Združenih narodov.

Na resolucijo Generalne skupščine so doslej odgovorile Kanada, ZDA, Velika Britanija in Francija.

Četrtek, 14. junija

Britanski zunanji minister Morrison je nastopil proti prikrivanju nekaterih informacij v sovjetskem tisku in tisku njegovih satelitov.

Kakor poroča agencija »France Press«, je Morrison v svojem govoru v združenju novinarjev poudaril, da mednarodna napetost ni samo posledica napadalne zunanje politike držav sovjetskega bloka, temveč tudi rezultat sistematičnega, enostranskega obveščevanja javnosti v teh deželah Morrison je navedel primer, da je sovjetski tisk objavil samo kratke vesti o notih zahodnih držav, ko so predlagale konferenco starih velesil, medtem ko je sovjetski odgovor na to noto objavil v celoti. »Če nekdaj v resnici želi ohraniti mir — je končal Morrison — tedaj mora dovoliti svobodno zamenjavo informacij in mišljenja.«

šel nazaj v zadruge. To pa se mu ni posrečilo in se najbrž tudi nobenemu takemu špekulantu ne bo posrečilo. Tak enotni in odločni nastop zadrugnikov proti razbičaju zadrug, ki je hotel s svojo izstopno izjavo pred določenim rokom sežati negotovost glede obstoja zadruge, pred tem pa oviral delo in napredek zadruge s tem, da ni hotel hoditi redno na delo, je v celoti pravičen in zakonit. Tak nastop proti razbičajem pa je s strani zadrugnikov, ki se za zadruge bore in vlagajo za njihov napredek ves svoj trud, tudi upravičen. Zaradi dobro opravljene jesenske setve in spomladanskih del v delovnih zadrugah in ugodnosti, ki jih imajo zadruge pri prodaji svojih pridelkov, bodo letos naši zadrugniki dosegli rekordno vrednost delovnega dne, ki bo znašala povprečno v Sloveniji 160 dinarjev in 40 bonov. To vrednost delovnega dne pa bodo zadruge dosegle kljub povečanju svojih skladov in investicijam iz lastnih sredstev za dobrih 300 milijonov. To pa zagotavlja našim zadrugnikom nadaljnji razvoj in krepitev njihovih zadrug, jim zagotavlja višji življenjski standard, kakor ga bodo dosegli povprečno privatni kmetje.

Tudi mali bolniki so bili deležni skrbi v Tednu matere in otroka

V Tednu matere in otroka je uprava bolnišnice pripravila svojim malim bolnikom prisen praznik. Povabili so lutkarski krožek na osnovni šoli v Ptuj, da pridejo gostovat z Rdečo kapico.

V sredo 6. junija so se začeli malo pred tretjo uro zbirati v obednici otroci z otroškega oddelka in otroci bolniških nameštencev. Lepo jih je bilo videti! Prihajali so vsi v bleščeče belih, lepih zlikanih haljah, skrbno počesani, z belimi pentljami v lasih v spremstvu skrbnih negovalk. V postelji pred odrom je usledilo pet ljubih otročkov, ki so zvedavo opazovali nenavadno življenje okrog sebe. Vseh je bilo okrog 60 in vsi so težko čakali začetka. Pogled na praznično skupino je vplival na mlade lutkarje, da so hoteli posebno lepo zaigrati, zato so od začetka govorili z nekim čudno milim glasom.

Celo volk je skušal biti nežen, da ne bi morda prestrašil malih gostov. Pa se niso kar nič bali in so z velikim zanimanjem in raznimi komentarji sledili znani pravljici o Rdeči kapici.

Po predstavi so bili vsi mladi gostje, pa tudi lutkarska skupina, obilno pogosteni. Vsak je dobil poln krožnik okusnega peciva in čašo malinovca. Z veliko ljubeznijo in poštrevnostjo so jim ga pripravile tovarišice kuharice Pepca in Milca ob pomoči pridnih tovarišic Rezičke, Mielke in Kristine. Pekle so po svojem obilnem vsakodnevnem delu in celo ponudili, da bi bil otrokom ta dan čim lepši. Vsi, ki so pomagali pri izvedbi tega dneva, so pokazali veliko ljubezen do malih bolnikov.

V Ptuj, smo zaključili Teden matere in otroka z zabavno prireditvijo v Mladiki.

MKUD „Miran Jarc“ iz Ljubljane bo nas obiskal

Mladinsko kulturno-umetniško društvo „Miran Jarc“, ki združuje dijake VIII. ljubljanske gimnazije, je eno najuspešnejših mladinskih kulturno-umetniških društev v Sloveniji in ima mnogo zaslug pri tem, da je mladina VIII. gimnazije v Ljubljani močno zainteresirana in agilna na kulturno-prosvetnem polju in se kot taka uvršča med najboljše srednješolske mladinske organizacije.

MKUD „Miran Jarc“ je v preteklem šolskem letu izdal lično urejeno literarno revijo, ki je žela priznanje v kritikah priznanih ljubljanskih kritikov. Veliko kvaliteto je pokazala dramska skupina tega društva, v kateri sodelujejo predvsem dijaki višjih razredov, ki se pripravljajo na študij na igalski akademiji. V preteklem letu je ta igalska skupina našla tudi Gogoljevo „Ženitev“, ki jo je ljubljanska publika in kritika sprejela z odobravanjem.

V soboto 23. t. m. bo igalska skupina MKUD-a „Miran Jarc“ gostovala v Ptuj, kjer bo nastopila v Mestnem gledališču ob 20. uri. V nedeljo bo obiskala Strnišče in tam nastopila v okviru dneva učencev v gospodarsku, nakaar bo verjetno še nastopila v Majšperku. Kljub temu, da smo „Ženitev“ od Gogolja pred dvema letoma videli v izvedbi ptujskega teatra, bo gostovanje mladih igralcev, ki so se pripravili v režiji Potokarja, le kulturni dogodek za Ptujčane, ki so prav poredkoma deležni kulturnega izživljanja v gledališču. Gotovo pa bo zanimivo primerjati tudi igro mladih igalskih talentov s staro izvedbo Ptujčanov, videli pa tudi bomo, kaj zmora ljubljanska gimnazijska mladina.

TELOVADNO DRUŠTVO V MARKOVCIH, priredi v nedeljo, 17. junija v proslavo petletnice svojega obstoja, velik telovadni nastop.

V soboto, dne 16. junija ob 12. uri kolesarske dirke na progi Markovci, Ptuj, Vid, Cirkulane, Borl, Markovci.

V nedeljo, dne 17. junija ob 15. uri na letnem telovadišču v Markovcih velik telovadni nastop vseh oddelkov.

Po nastopu veselica s plesom, sodeluje godba na pihala. V slučaju dežja bo nastop naslednjo nedeljo.

Odobor.

SKUD „Slava Klavara“ iz Maribora, priredi v soboto, dne 16. junija, 1951, ob 20. uri v Mestnem gledališču v Ptuj.

VEČER NARODNIH PESMI IN PLESOV

Na sporedu so gorenjski - koroški - štajerski - panonski - bunjevački narodni plesi in kola. Sodelujejo folklorne skupine v originalnih narodnih nošah in vaški kvartet SKUD-a „Slava Klavara“ iz Maribora.

Predprodaja vstopnic pri dnevni blagajni Mestnega gledališča.

Vrnite sposojene knjige iz ptujske knjižnice

Prosim bralce, ki že imajo več kot 1 mesec sposojene knjige iz Okrajne knjižnice v Ptuj, da te knjige takoj vrnejo. V kolikor pa gre za bralce, ki sposojenih knjig kljub večkratnim opominom doslej niso vrnil, jih bomo tem potem imenitno pozvali na vrnitev knjig, če jih tekom 8 dni ne vrnejo.

Uprava knjižnice.

Letošnja izdaja založbe „Kmečka knjiga“

Založba „Kmečka knjiga“ bo i dala letos zelo zanimivo in za vsakega kmečkega človeka koristno knjižno zbirko. Zbirka bo vsebovala pet knjig:

„Kmečki žepni koledar za leto 1952“. Koledarček bo za vsakega kmetia in kmetijskega strokovnjaka nepogrešljiv. Izhaja že več let, letos pa bo še posebej praktično in smotno urejen. Vseboval bo vsakovrstne strokovne tabele in zapiske za dnevno uporabo ter razne zanimivosti. Imel bo tudi nekaj praznega prostora za kmetovalčeve zapiske.

„Zreža mladih živali“, knjiga znanega veterinarskega znanstvenika dr. Marjana Pavšiča bo prav posebno razveselila naše kmetovalce in živinorejce. V njej nam pisec v prijetnem slogu opisuje, kako naj ravnamo z mladimi živalmi: govedom, konji, svinjami, kozami in drugimi — od njihovega rojstva do zrelosti. Vzroki zgodnje umrljivosti in različnih bolezni pri mladi živali so ponavadi ti-le: nepravilno hranjenje, neprimerni, t. j. vlažni in premoči zračni hlevi, slaba pašna in razne druge okoliščine. Na vse to nas opozarja knjiga: „Zreža mladih živali“. Ta knjiga bo opremljena z mnogimi slikami in je že v tisku.

„Kaj so videli kmetijski strokovnjaki po svetu“, je knjiga, ki nam bo odprla pogled v širni svet. Naši strokovnjaki so potovali po Angliji, Ameriki, Švici, Holandiji, Nemčiji in še drugod. Mnogo, mnogo zanimivega so videli. Se posebej so proučevali živinorejo, sadjarstvo, poljedelstvo. O vsem tem pišejo poljudno, poučno in tudi zabavno.

„Gospodinski nasveti“. Tudi za naše gospodinjke bo nekaj. Prav vsaka žena si želi knjigo, ki bi jo poučila, kako naj si uredi svoj dom in kako bo v njem vzdrževala red in snago. Tu bo našla nasvete tudi za pranje, likanje, čiščenje madežev in še sto drugih praktičnih nasvetov. Knjiga bo dobro služila vsem gospodinjstvom tečajem in gospodinjstvom šolam.

V „Zali“, povesti Ivana Tavčarja bo knjiga, ki jo bo vsakdo z veseljem prečital in težko odložil. Ze dolgo ni bilo na knjižnem trgu spisov priljubljene pisateljice Ivana Tavčarja, zato vam bomo z njo prav gotovo zelo ustregli.

Zbirka bo lepo opremljena. Koledarček bo v platno vezan. Ostale knjige bodo tudi ilustrirane. Kdor bo zbirko naročil in takoj plačal, prejme že v juliju prvo knjigo: „Zreža mladih živali“, ostale po koncu novembra.

Popravek

Dne 8. junija 1951 izdana številka „Ptujskega tednika“ je bila po vrsti 22. ne pa 24, kot je bilo navedeno.

V članku glede izzivanja škofa dr. Drževiča, ki je bil objavljen v Ptujskem tedniku z dne 8. junija 1951, gre za vsebino resolucije iz Stojne in Vitomarca, ne pa iz Juršine kot je pomotoma navedeno.

Okrajno gledališče Ptuj

Sobota, 16. junija ob 20. uri: Slavko Desetak: „Deseti brat“. Tretjič.
Nedelja, 17. junija ob 15. uri: „Veseli večer“, II. program. Štirinširidesetič. Gostovanje v Križevcih.
Torek, 19. junija ob 20. uri: „Veseli večer“, II. program. Petinširidesetič. Gostovanje v Rogaski Slatini.
Sreda, 20. junija ob 20. uri: „Veseli večer“, II. program. Šestinsiridesetič. Gostovanje v Smarju pri Jelšah.
Četrtek, 21. junija ob 20. uri: „Veseli večer“, II. program. Sedeminsiridesetič. Gostovanje v Rogatu.
Petek, 22. junija ob 20. uri: Slavko Desetak: „Deseti brat“. Četrtrič.

„Sneguljčica“ v Cirkovcih

Prejšnjo nedeljo so pionirji iz Cirkove uprizorili pravilčno igrano „Sneguljčico“.

Pred nabito polno dvorano je prireditelj dobro uspeš, kajti tako pionirji kot pionirke so se v svoje vloge res poglabili in jih podali s tisto prisrčnostjo, ki je lastna samo otrokom. To velja zlasti za pionirko Unukovo, ki je v vlogi Sneguljčice, zlasti v drugem dejanju, spravila marsikomu solze v oči. Kraljico je odlično podala pionirka Klasičeva. Njene kretnje, njen govor in njena samozavest so pokazale, kakšne sposobnosti skriva v sebi to dekle. Izmed pionirjev sta gledalcem najbolj ugajala Frice in Frace. Tudi škrate in njihovega vodjo Klasičevca je treba pohvaliti, kajti s svojim veselim nastopom pred Sneguljčico so si pridobili večino gledalcev. Ostalim moškim razen maršala in poveljnika straže se pa vidi, da jim še manjkajo izkušnje.

Izro je dobro zrežirala tov. Jevšvarjaveja, ki ima največji zaslug za ta uspeh. Knafelja. Slednji je vodil scenarijo in pokazal, da je res odrski moj-

ster. Kraljeva soba kot škratov dom sta nas ob odlični razsvetljavi preselila v resnične pravilčne prostore. Če ocenjujemo prireditev na splošno, lahko rečemo, da so pionirji dosegli res lep uspeh. To so jim priznali gledalci s ploskanjem. Njihov trud in napor nista bila zaman. Dobro bi bilo, da bi ptujski otroci videli igrance iz Cirkove na ptujskem odru.

Tudi dvakratno ponovitev je obiskalo številno ljudi, kar je zopet znak velikega uspeha, obenem pa plačilo pionirjem in njihovim vzgojiteljem.

Po prireditvi so imeli pionirji skupno večerjo, na kateri so se mnogi izkazali s samokritičnostjo. Priznali so nekatere pomanjklivosti pa tudi poudarili številne vrline.

Po teh nastopih lahko priznamo, da pričakujemo od teh mladih igralcev, da bodo tudi na odru predstavliali take socialistične ljudi, na katere se socialistična država lahko v vsakem oziru naslanja.

Ob tej priliki bi morali spomniti mladinsko dramsko skupino, da bi tudi ona prikazala ljudstvu uspehe svojega dela in truda, ki ga vlaga v dramsko delo, sicer bo zaostala za pionirji.

Kritiku kritike nekaj v odgovor

V zvezi z objavo enega izmed prizadetih v kritiki o delu ptujskega gledališča, bi opozoril na nedoslednost in ne-premisljeno stališče, ki ga je zavzel pisec članka: Nekoliko kritike o gledališki kritiki.

Dr. Remca preseneča: prvo, da je kritika destruktivna in ne konstruktivna, z drugimi besedami, da moja kritika ne gradi, temveč ruši. — Ta predpostavka se mi zdi dvomljiva vrednosti. Kajti menim, da grajanje napak in poizkusi prikazati vsaj nekoliko bolj-ši način dela (kar je v kritiki jasno označeno) ni destruktivnost. Potemtakem bi bila tista kritika pozitivna, ki vsevprek hvali, s čimer se pa ne morem strinjati!

Drugo, kar pisca preseneča, je ugotovitev, da se baje nisem niti podpisal in: „da se skriva za anonimno značko“. V rokopisu sem se podpisal s polnim imenom, jasno in čitljivo, kajti ni bil moj namen zahrbtno napadati, kot se to nekaterim dozdeva. Ker pa je uredništvo tednika ime brez moje vednosti skrajšalo na „r.“, je pisčeva obdolžitev, kar se tega tiče, neumestna. Čudno se mi zdi, da imenuje dr. Remec otipljiva dejstva, ki sem jih navedel — težke očitke in ostre izpade. Menim, da je tako naziranje nepravilno.

Kritik kritike se je nekoliko dalje časa zadržal ob enem samem stavku, katerega tukaj ponavljam: „Vprašanje je tudi, če ni bila uprizoritev Miklavževih vragov preomamljiv le za mladino, ker ni nihče pomislil na vzgojni vpliv te „pravilice“ na otroka.“ — Iz tega stavka dr. Remec ne more sklepati, da sem proti pravilicam, kjer nasto-

pajo ljudje iz vsakdanjega življenja in ne principi in razna zverjad. Kljub temu, da sem sam pristal prvih in kot tak ne bi mogel nastopiti proti njim, pač pa proti različnim faktorjem, ki v njih nastopajo, niti pomislil nisem na „aomeopatična zdravila, brezbarvne in brezokusne kapljice iz bajnega zlaganega sveta“, ter druge našteje pesniške metafore. Iz tega stavka se ne more povzeti trditev, da je treba gledati samo na vzgojno plat pravilice. Tako so ta kritiki podvržena mnenja popolnoma neosnovana.

Slučajnostne, neživljenjske scene, gibanja in kretanja pa ne veljajo samo za groteskne. Miklavževke vragolije, temveč za vse premiere letošnje sezone, vključitvi „Desetega brata“. Mnenja sem, da je to vsakemu objektivnemu opazovalcu in poznavalcu dramske umetnosti vidno. — Sem pa še vedno pristal mnenja velikih gledaliških strokovnjakov (Stanislavski itd.), da ni gledališka umetnost dekla smeja in zabave. Kajti za to skrbi dandanes „Veselo gledališče“. Citat Sergeja Jutkeviča: „Jaz vztrajam na tem, da je smen polnovredno orožje... bo veljal k večjemu za satiro ali komedijo, ne pa za gledališko umetnost kot celoto. Zato navedeni citat prav nič ne s pada k v kritiki obravnavanemu vprašanju.

Pravilno pa bi bilo, da bi dr. Remec v eni izmed prihodnjih števil tednika opisal pozitivnost svoje dramatizacije, nakar bi rade volje analiziral vzgojni vpliv in to predvsem Miklavževih vragolij, kot to v objavi tudi želi.

Sprager V.

Ogledali smo si novo mesto Strnišče

Tudi pionirji iz Ptuj se zelo zanimajo za graditev tovarn, zato smo obiskali koncem maja t. l. Strnišče ter si tam ogledali tovarno-glinice in aluminija.

Čudili smo se, ko so nam v Strnišču povedali, da je stal pred nekoliko leti gozd, kjer stojijo sedaj velike tovarniške stanovanjske zgradbe. Zavidali smo pionirjem iz Strnišča, ki imajo tako lepo urejeno igrališče sredi majhnega gozda. Na tem igrišču se zelo dobro počutijo tudi cicibani. Zibelka, konj in drugo bi tudi nam pionirjem iz Ptuj dobrodošlo.

Utrujena sem se vrnila v družbi ostalih pionirjev in pionirk iz Strnišča, saj nisem mogla vsega doumeti, kar sem tam videla. Zelo sem srečna, da rastejo te velike stvari na ozemlju naše domovine, ob trudu naših delovnih moči.

Pulko Ivanka, Ptuj.

Buldožer — gigant

V Zedinjenih državah severne Amerike so zgradili nov tip buldožera, ki lahko izkopije in prenese v eni uri okrog 800 kub. m zemlje.

Po delovnem učinku je ta nov buldožer desekrat močnejši od doslej najmočnejšega tipa buldožerja. Težek je 28 ton, motor pa ima 180 konjskih sil.

ZAHVALA

Prisrčno se zahvaljujemo za poštrevno zdravljenje in nego primariar dr. Piskerniku, ki mi jo je izkazoval v času moje težke bolezni srca v bolnišnici v Ptuj ter me rešil neizogibne smrti. Iskreno hvaležni Vojnčič Janez, Jelena in sinček Dušan.

Historično-geografski razvoj Ptuj

Franjo Baš, Maribor

(Po Časopisu za zgodovino in narodopisje)

6

Ce sedaj ponovimo dejstvo, ki nam omogočajo rekonstrukcijo srednjeveške Drave in z njo zvezanega položaja srednjeveškega Ptuj, imamo:

810: Drava na zahodu od Šturmovca.

977—1057: zahodno dolnje in vzhodno gornje mesto.

1202: Drava ob hajdinski terasi.

1230: že obstoječi dominikanski samostan.

1290: že obstoječi minoritski samostan.

1331: Drava ob Bregu; most čez Dravo pod Bregom.

1443: Drava ob Bregu.

1473: Drava ob Bregu.

Iz tega moremo izvajati: Pred osem sto leti je Drava začela prodirati izna hajdinske terase proti severni Vitavi, kjer je obalo denudirala. Od tam je tekla proti jugu na vzhodu od današnjega kolovoza, ki vodi od mlina ob Studenčnici na sever k Drvi, in to ob nizki terasi, po kateri poteka danes omenjeni kolovoz. V nadaljevanju Prešernove ulice proti severozahodu pa se je širila v smeri proti južnemu zaključku terasne površine nižja terasa, na kateri je ležalo zahodno nižje mesto. Od mlina pri Studenčnici je tekla Drava pod vplivom rokava, ki je tekla med obema površinama med

Studenčnico in današnjo Dravo proti južnemu delu mesta, in ga sedimentirala, medtem ko se je stržen vode vaili vzhodno od mlina ob Studenčnici na Breg. Zahodno od glavne struge pa je 1202 vodil na vznožju hajdinske terase zadnji dravski rokav, kateremu sledi danes Studenčnica. Obenem z zaključeno sedimentacijo južnega mesta in ko je Drava denudirala in odplavila teraso pod današnjim muzejem in erodirala obalo pri Gornjem in Spodnjem Bregu.

Da bi bil v XIV in XV. stoletju mišljen pri Bregu hajdinski rokav Drave, je nemogoče, ker 1331 imenovani most ni vodil čez dravski rokav, ampak čez Dravo kot reko. Lep dokaz za mejo denudacijskega in sedimentacijskega gibanja Drave je nos, na katerem stoji današnji muzej in kateri tvori mejnik v delovanju dravske vode.

Srednjeveški Ptuj je po kontinuiteti posejlosti od starega veka dalje dobil nove razvojne možnosti kot središče salzburskih posestev na Dravskem polju in kot sedež ptujskih gospodov. Razvoj denarnega gospodarstva pa je v srednjem veku dvignil mesto k trgovsko-obrtni delavnosti. Varen činitelj v razvoju in v izobliki srednje-

veškega Ptuj je bila cerkev, zlasti samostani.

Mejnika, med katerimi se je razvijal srednjeveški Ptuj, sta bila most in grad. Vmes med njima se je razvilo tržišče na diluvijalni terasi z osnovno na Prešernovi ulici in Slovenskem trgu, med mestno župnijsko cerkvijo in današnjim muzejem. Pri župnijski cerkvi imamo rimske najdbe, pri muzeju temelje rimskih poslopj iz dveh gradbenih dob, tako da je, neupoštevajoč rimsko cesto v Podravino, osnova srednjeveškega Ptuj rimska. Legl muzeja in mestne župne cerkve sta si sliči. Tako muzej kakor mestna cerkev ležita na vznožju gradu; muzej na nosu, ki izstopa proti Dravi, mestna župnijska cerkev pa proti vzhodu proti Grajeni, ki je za časa nastajanja južnega Ptuj tekla pod sedanjo mestno župnijsko cerkvijo preko Florijanskega in Minoritskega trga na jug v Dravo in ki je ob zidanju srednjeveškega Ptuj služila v svojem dolnjem toku kot mestna jarek. Na vzhodu od obzidja pa je Grajena na slični način denudirala teraso kakor Drava na zahodu od muzeja. Poleg mostu, gradu, mestne župne cerkve in dominikanskega samostana je minoritski samostan kot peti činitelj vplival na razvoj in izobliko srednjeveškega Ptuj. Vmes med temi osnovnimi ptujskimi zgradbami pa je zagrnilo prostor trgovsko-obrtno meščanstvo.

Predno preidemo na zgodovinski razvojne činitelje, ki so ustvarili srednjeveški meščanski Ptuj, se moramo v

zvezi s potekom mestnih delov po posameznih geomorfoloških izoblikah ozreti tudi na slog srednjeveškega Ptuj kot selišča. Po Wengertu je Ptuj edino štajersko mesto, ki ima karakteristično podolžno tržno ulico, katere se, obratno do ostalih naših mest, ne razširi v trg kot tržišče, kar priča na zgodnji nastanek tega mestnega jedra ob Prešernovi ulici. Slovenski trg pri sramotilnem kamnu je nastal kot stikalnice Prešernove in Krekove ulice, Florijanski trg pa kot križišče radganske in ogrske ceste; oblika obeh trgov kaže na zgodnji nastoj. Wengert izvaja nastoj in razvoj Ptuj iz predpostavljene daljnega prometa na veliki orientalski cesti, ki da je prišla po osvoboditvi Carigrada 1204 do posebnega pomena. Pri tem precehuje pomen daljnega prometa v srednjem veku ter ne upošteva dejstva, da so imela trgovino z vzhodom skoro v monopolnem zakupu italaska mesta. Zemljepisno smo Ptuj v njegovem srednjeveškem izvoru že označili kot podolžno selišče na terasi, kakršnih najdemo celo vrsto na dravsko-poljskih terasah.

Drugače pa nam življenjski tip srednjeveškega Ptuj najlepše označujejo imena ulic in trgov, ki so osredotočevali posamezne gospodarske panoge. Najstarejši listinski znani nam mestni predel je vicus cerdonum 1291, predel strojarjev, ki je bil ob Dravi, nato pa sledijo 1332 auf dem Stein, 1329 di Tragasse, 1334 di Judenstraz, 1330 im Winckel, 1391 die Wnngezlein, das auf zu der vest gehf, 1423 di Kehir-

gasse, 1440 der Rindermarekht, 1443 die Pehgasse, 1447 der Rindermarekht, 1481 die Ledergassen in 1495 die Allershengasse. Ce k tem imenovanim mestnim delom prištevamo še das Pragasertor 1448 proti Kanži, acies prope Traham in die Gasse iz 1405, potem imamo v XV. stoletju v Ptuj znanih 15 ulic, trgov in mestnih predelov. Ce primerjamo današnje ulice in trge v starem mestu, jih imamo 26; in če upoštevamo, da vse srednjeveške ulice v Ptuj gotovo niso ohranjene v listinskih zapiskih, potem lahko iz razmerja današnjih in do XV. stoletja znanih ulic in trgov s sigurnostjo sklepamo, da je bil Ptuj v XV. stoletju že končnoveljavno izgrajeno mesto. Obstoj predmestij imamo dokazan 1321 za Kanžo, za Vitavo 1309 in za Breg 1322. Ptuj je bil po tej naši primeri že koncem srednjega veka tako izgrajeno mesto, kakor je ostalo do začetka XIX. stoletja. Po dovršeni izgradnji prostora med obzidjem pa se s Ptujem v tej dobi ne more primerjati nobeno naše mesto; blizu mu je Celje, najbliže pa Radgona. Življenjska slika, ki je tudi zunanja slika posameznih mestnih delov v začetku novega veka — tudi Zitne, današnje Prešernove ulice — pa kaže na obrti in trgovino, ki ima stike z neposredno mestno okolico in izhaja naravnost iz nadprodukcije kmetijstva. Po trgovini in obrti, ki se razvijajo v srednjeveškem Ptuj, je Ptuj eden izmed predstaviteljev naših naprednejših mest.

(Dalje prihodnjtj)

Kaj vse lidije

vün spravijo...

SREČALA STA SE V KROMPIRIŠČU

Sosed je dobil sosedu na svoji njivi, ko mu je kradel krompir. Da bi si na njem otresele jezo, ga je zmerjal, da je tat. Ko se je sosed naveličal zmerjanja, je rekel sosedu:

»Res je, da si me našel na svoji njivi, ko sem kopal tvoj krompir. Tudi je res, da sem te videl skritega v zeli, ko sem prišel na tvojo njivo. Če bi mi prepovedal kopati krompir, ko sem prišel na njivo, ga gotovo ne bi kopal, tako pa si bil tiho in nisi ničesar rekel. Zato sem si mislil: »Če mi ne prepove kopati in me gleda, kako kopljem, mi pač ne more reči, da sem mu kradel.«

MOČNO MEKETANJE

Pred kratkim sem se med prvo in drugo uro zjutraj vračal domov. Nočno tišino je trgalo meketanje koze. Bil sem radoveden, pa sem šel gledat, kje je ta koza in zakaj ne spi. Kmalu mi je bilo jasno, da gre za pozabljenost. Koza je tisti večer nastopila z »Desetim bratom« pa so jo pozabili pri gledališču. Reva bi gotovo našla sama domov, če bi ne bila privezana.

Dolgo nisem mogel zaspati, ker sem še vedno slišal po mestu od daleč: »Meceeee...«

SLABA ORIENTACIJA

V nedeljo zvečer se lahko marsikomu zgodi, da bi na poti med Haložami in Ptujem našel v grabi spečega pijanca, kot se je to nedavno zgodilo. Trezen možakar je hotel zbuditi pijanega, ki je ležal v občutni grabi zraven svojega kolesa. Ko ga je potegnil za nogo, je začel pijati:

»Kako si samo smel priti v mojo spalnico. Če se takoj ne pobežeš skozi vrata, te vržem ven skozi okno...«

Trezen mož se je nasmejal in šel po poti dalje, pijanec pa je nemoteno dalje ležal v grabi.

ZDRAVLJENJE DEDNE BOLEZNI

Bolan mož je prišel k zdravniku na temeljito preiskavo. Ko ga je zdravnik pregledal, mu je pojasnil:

»Kakih posebnih znakov bolezni ni mogče ugotoviti razen te in te bolezni, ki ste jo podedovali...«

Mož je počakal, da je zdravnik končal, nakar je dostojno odgovoril zdravniku:

»Kar se preiskave mojega zdravja tiče, menda ne bo nič stalo, za ugotovitev dedne bolezni pa prosim zahtevajte plačilo stroškov preiskave od mojega dedeka...«

BOLNIŠKE IZKUŠNJE

Glavobol

Skoro vsak drugi bolnik, ki pride v zdravniško ordinacijo, toži, da ga boli glava. In vendar je še mnogo takih, ki na glavobol sploh pozabijo in ga zdravniku niti ne omenjajo, ko naštevajo svoje številne težave. Glavobol je namreč nekaterim nekaj tako samo ob sebi umetnega, kot na primer uživanje hrane, pitje in spanje. Kar nerodno jim je zaradi te »malenkosti« nadlegovati zdravnika in et raje pomagajo s tabletami in praški ter tako preganjajo glavobol, ki jih ovira pri delu in pa seveda tudi v prostem času.

Kakor je glavobol razširjen, tako različni so tudi njegovi vzroki. Le maloštevilni so primeri glavobola, ko gre res samo za glavobol in kjer glavobol ni samo znak kakke druge motnje in obolenja. Motnje vida so eden izmed najpogostejših vzrokov glavobola. Če opazijo, da te pri finem delu, pri branju drobnega tiska ali pri šivanju boljijo oči in postanejo rdeče, vprašaj za svet očesnega zdravnika, ki bo v večini primerov pregledal glavobol s tem, da ti bo predpisal primerna očala.

Ljudje, ki mnogo sedijo, zlasti uradniki in šivilje, tožijo pogosto o bolečinah v zatilju, ki jim povzročajo krčevita napetost vratnega mišičja. Ogrevanje in rahla masaža preženetih te vrste glavobol. Preprečimo ga pa, če sprostimo telesno mišičje in če se pravilno držimo. Težko si predstavljamo pravega mačka po prečuti noči, v kateri smo zaužili prekomerno količino alkohola, brez glavobola. Ob takim glavobolu okolica niti ne sočustvuje s »bolnikom«, niti ne ve pravega nasveta za zdravljenje. Naj ti svetujem: močne žaje, ki spremlja mačka, ne gasi z vinom, temveč z vodo, na glavo si polagaj hladne obkladke ter se dobro naspi! Najbolj sigurno sredstvo na je: Nikdar ne pij več kot prenešaš!

Neprijetno so zbadajoče bolečine v čelu in sencih, s katerimi se navadno javlja vnetje čelnicne votline. Bolezen nastopa v akutni ali kronični obliki. Bolečine sicer lahko olajšamo z različnimi tabletami ter odprmo zamašen nos s kamillično paro, vendar je pa v resnejših primerih potrebno, da se posvetiš z zdravnikom, ki bo z operativnim posegom pregledal bolečino.

Visok krvni pritisk je pogost vzrok trdovratnemu glavobolu. Običajno je glavobol najmočnejši zjutraj, pri poludnevju se pa začne zlagoma zglubiti. Bolnik je truden, razburljiv in toži o omotici. Če se krvni pritisk zmanjša, kar se doseže s pravilnim načinom življenja, glavobol avtomatično izgine.

O aletičnem glavobolu govorimo pri preobčutljivih ljudeh, ki ne prenesejo nekatere vrste hrane. Zdravljenje glavobola te vrste ni težko, potrebno je samo ugotoviti tisto škodljivo jed, ki povzroča bolezensko stanje, in jo izločiti iz prehrane.

Izredno pogost je tudi glavobol živčnega izvora, ki ima svoj bistveni vzrok

TRŽNE CENE NA PTUJSKEM TRGU
v sredo, dne 13. junija 1951

V naslednjem navajamo cene po vrstnem redu, in sicer za privatni sektor, zadrudni sklad, mestno ekonomijo in vrtnarstvo Hristov Minčo

Zelenjava:

Solata 60—70, 20, 20, 20 din; kolera-ba —, —, 30, 30 din; špinaca 30—60, —, 24, — din; čebula (nova) 40—60, 40, 40, 40 din; česen (novi) 60—80, 50, 50, 60 din; krompir 25—30, —, —, — din; krompir (novi) 100, —, —, — din; kumarice —, 80, —, —, — din; korenje —, 30, 40 din; peteršilj —, —, 60 din; fižol 70, —, —, — din.

Sadje:

Suho sadje 100, —, —, — din; češnje 50—70, —, —, — din; jagode 100—150, —, —, — din.

Perutnina:

Kokoši 500, —, —, — din za komad; piščanci 300—500, —, —, — din za par.

Mlečni izdelki:

Mleko 20, —, 18, — din za liter; smetana 100—120, —, —, — din za liter; sir 100, —, —, — din za kg.

Mesni izdelki:

Prekajeno meso 350—380, 350, —, — din za kg; klobase 300, 400 (salame), —, —, — din za kg; zaseka 400, —, —, — din za kg; mast 450—500, —, —, — din za kg; sveža slanina —, 350, —, — din za kg; prekajena slanina —, 380, —, — din za kg.

Sveže meso:

Govedina —, 100, —, — din za kg; teletina —, 120, —, — din za kg; svinjina —, 220, —, — din za kg.

Mleški izdelki:

Bela moka 180—200, krušna moka 140, ržena moka 120, koruzna moka 70, ajdova moka 120, koruza 60—70, ajdova kaša 120, prošana kaša 100 din za kg.

Razno:

Jajca 8—10, 7, 7, — din za komad; jedilno olje 700, —, —, — din za liter; med 400, —, —, —; sladkor 500, —, —, —; orehi 140, —, —, —; zelje kislo 30, 20, —, —; milo 170—190 din za kg; žganje —, 400, —, — din za liter; gobe 80—100, —, —, —; grah 60—80, —, —, — din za kg.

Gostilne:

Gostilna v Ljudskem vrtu 200, gostilna »Moskva« 190, gostilna Brečič 186, gostilna pri »EMI« 175 in 190, gostilna »Korošec« 180, gostilna »Stajerc« 160 do 180, gostilna pri »Ribici« 175, zadr. gostilna pri »Roziki« 172, gostilna »Breg« 170, gostilna pri »Pošti« 170, Mestni obrat (Bračičeva) 170, gostilna »Dravska klet« 170 din za liter vina.

Športna stava

V času štednje je tudi fizikturna organizacija v naši državi bila postavljena pred dejstvo, da naj se sama vzdržuje. To je bil eden glavnih vzrokov, da je centralni odbor Fizikturne zveze Jugoslavije v pričetku tega leta organiziral v Beogradu centralno »Športno stavo«, ki je v večini evropskih držav uvedena že leta in leta. Športna stava ima dva namena. Prvi je ta, da se z njo dvigne zanimanje za nekatere športe, ki pridejo pri njej v postev, drugi pa, da so fizikturni organizaciji nek vir dohodkov, ki so namenjeni za izgradnjo novih športnih objektov, za podporo športnim zvezam in društvom in podobno.

Sistem športne stave, ki s to nedeljo prehaja že v 31. kolo, je tak: Stavniki listki obsegajo 12 športnih dvobojev (plus tri rezervna, v slučaju, da katero srečanje od prvih dvanajstih odpade). Naloga udeležencev stave je, da ugaane izid vsake posamezne tekme (ne rezultat!), tj. ako je mnenja, da bo zmagalo prvomestno moštvo zabeleži »1«, če misli, da bo zmagalo drugomestno moštvo zabeleži »2«, ako pa je prepričan, da bo srečanje ostalo neodločno vstavi »x«. Potrebno je na ta način uganiti vseh dvanajst izidov tekem (en navpičen stolpec). V tem primeru pripada dotičnemu 1. nagrada, če zadene le 11 tekem, pa 2. nagrada. Manj kot 11 pravičnih izidov pa pride v poštev le, če ni nikogar, ki bi zadel vseh 12 pravičnih rešitev. Za vsak tak navpičen stolpec se vplača 20 din. Če ta, kdor stavi, ni prepričan v pravičnost svojih predvidevanj v prvem stolpcu, lahko sestavi še eno kombinacijo, t. j. drugi navpičen stolpec, za vsakega pa je potrebno vplačati 20 dinarjev. Z višino nagrada pa je takoj od celotne vsote, ki je v enem kolu vplačana (višina vplačanega zneska v vsakem kolu, ki je vsako nedeljo, se giblje povprečno med 6 in 8 milijonov dinarjev), gre 50 odstotkov za nagrade. Od te vsote je, določeno 60 odstotkov za prvo in 40 odstotkov za drugo nagrado. Če je recimo v vsej državi le 15 udeležencev pravilno uganilo vseh 12 rezultatov, se denar določen za 1. nagrado razdeli na 15 delov. Udeležencev z 11 pravičnimi rešitvami je običajno znatno več kot onih z 12, in se vsota določena za drugo nagrado razdeli med vse, ki so uganili 11 rezultatov. Nagrajen je torej vsak, ki ugaane pravilno 12 ali 11 izidov tekem. Nagrade za tiste, ki so zadel 12 tekem, so običajno po 100 in več tisoč dinarjev. Če 8—6 krat pa se je primerilo, da je 12 rezultatov uganil le eden in je prejel najvišjo možno nagrado 500.000 din. Nagrade za 11 pravičnih rešitev pa se običajno gibljejo od 5 do 50 tisoč dinarjev.

Športna stava se je v naši državi prav hitro močno razširila, zlasti v južnih predelih, pa tudi v Sloveniji. Na odziv je naletela tudi v Ptuj, kjer je zaradi tega ustanovljena podružnica Športne stave. Stavne listke dobite 10 dni pred dnevom tekmovanja v poslovnicah »Triglav« (na Kvedrovem trgu) po ceni 2 din. Za vsako kolo pa je potrebno vplačati istotom do četrtka popoldne. Dobi se tudi glasilo Centralne

ZDRAVSTVO

Ali že imate domačo lekarno?

Vsaka družina naj bi po možnosti imela svojo lekarno, ki naj vsebuje naslednje pripomočke:

Baldrijanove kapljice (50 gr), ki so dobro sredstvo pri različnih telesnih težavah, na primer pri žledčnih krčih, razburjenosti itd. Vzemli 15 kapljic na koščku sladkorja.

Jodovo tinkturo: steklenica naj bo s steklenim zamaškom, ker jo razje plutovitost zamašek.

Salmiak: Pri migreni, slabosti večkrat poduhaj! Pri žuželčnih pikih takoj namaži s salmiakom ujedeno mesto. Steklenica naj bo dobro zaprta, da se tekočina ne izliči.

Ricinovo olje kot odvajalno sredstvo. **Lizol za razkuževanje:** eno žlico na en liter vode.

Bencin ali spirita za čiščenje ran. **Borvazelin:** S tem namaži sterilno tkano in polož preko rane, da se tkanina ne prilipi na rano.

Sterilno tkano, s katero se pokrije rana. **Belo vato,** katero staviš preko sterilne gaze.

Zavoje različne širine: 5, 8, 10 cm. **Obliž:** Priporočljiv je Levkoplast, ki vsebuje še nekaj sterilne tkanine.

Jedilno sodo, ki naj se uporablja pri slabi prebavi itd.

Praške: Aspirin za potenje, Pyramidon proti glavobolu, Kinin proti vročini in kombinirane praške proti raznim drugim bolečinam.

Skarje, pinceto in toplomer za merjenje vročine.

Vsako orodje, ki pride v stik z rano, je treba prej dobro prekuhati ali zdrgniti z razredčenim alkoholom.

V zalogi naj bo nekaj čajev. Za živce: baldrijan, proti kašlju: ajbiš ali žajbelj; za odvajanje: St. Germain, črni trn in drugo. Proti zlatenici: melissov čaj. Za potenje: kamilice, črna bezeg, lipovo cvetje.

Na vsaki steklenici, skatli ali vrečki naj bo napisano, kaj je v njej, da se v naglici ne zamenja z drugim. Omara s pripomočki naj bo na vidnem mestu, da je lahko dosegljiva v primeru potrebe.

športne stave »Tiket«. — Športna stava obsega predvsem tekmovanja državne nogometnega prvenstva in drugih športov. Nagrade se izplačujejo po objavi rezultatov v dnevnem časopisu. — V 28. kolu je stavniki listek št. 161.050 iz Ptuja zadel 11 pravičnih rešitev in prejel nagrado 8816 dinarjev. mk

NK DRAVA NA TRETJEM MESTU
PO KONČANEM POMLADANSKEM
DELU NOGOMETNEGA PRVENSTVA
SLOVENIJE

Preteklo nedeljo se je končal pomladanski del vzhodne skupine II. slovenske nogometne lige, v kateri je tekmoval tudi ptujski NK Drava. Ptujška Drava se je v zadnjem kolu srečala z Rudarjem iz Velenja, ki je na lestvici zavzel nižje mesto od Drave. Zmagala je zasluženoma 4:2 (3:2); gostje so nastopili le z 10 igralci in bi domači lahko zmagali še z višjim rezultatom.

V pomladanskem delu tekmovanja je Drava dosegla naslednji rezultat: (številke pomenijo odigrane tekme, dobljene, neodločene, izgubljene tekme, dani in prejeti goli, ter točke):

Drava 6 4 1 1 27:14 9

S tem je Drava zasedla tretje mesto za Bratstvom iz Hraštika, ki je tudi edini premagal Dravo in nabral eno točko več od nje, in Kovinarjem iz Maribora, ki ima enako število točk kot Drava toda za malenkost boljšo razliko v golih. Kolikor smo videli, bi Drava prav lahko dosegla v nekaterih tehnikah mnogo višje rezultate, kar bi ji zadostovalo za drugo mesto, toda zaradi slabega streljanja na gol je to izostalo. Upravičeno pričakujemo, da bo Drava v jesenskem delu tekmovanja dosegla še boljši rezultat in si s tem priborila vstop v družbo najboljših slovenskih moštev. To pa bo dosegla le, če ne bo v času odmora potonila v »polno spavanje«, temveč bo nadaljevala s svojim »prebujanjem«. mk

Mnogo smo že pisali o NK »Dravi«, njenih tekmah v Ptuj in drugod, tokrat pa se eno pripombo in nekaj primerov:

Brez dvoma se skoraj vsakemu obiskovalcu nogometnih tekem zdi vstopina včasih nekoliko pretirano, to posebno ob prijateljskih tekmah in tekmah med tednom. Tako se za vsako tekmo na tukajšnjem nogometnem igrišču plača najmanj 30 din vstopnine, medtem ko nanese, da se včasih v enem dnevu igra po več tekem na istem igrišču (tekma nogometne lige, rokometne in še kakka druga). Ob takih priložnostih običajno pobirajo vstopnino za vsako tekmo posebej. Znano pa je, da znaša vstopnina na nogometni stadion, recimo v Zagrebu, 25 do 30 din (stojšče), za kar si je možno ogledati običajno tekmo 1. republiške lige, II. zvezne in I. zvezne lige. Podobno je v Beogradu, kjer ni vstopnina nikoli višja. Res je, da je v Ptuj tu tudi razmeroma malo obiskovalcev nogometnih tekem. Nikakor pa jih ne bo več na ta način, temveč šele takrat, ko jim bo nudilo obiskovanje tekem resničen športni užitek (kar je na takšnem igrišču, kot je ptujsko, prav malo mogoče).

Motorni čolni, ki skačejo

So ljudje, ki radi letijo z letalom, pa tudi takšni, ki se radi vozijo z motornim čolnom. Na Floridi pa se je znašla skupina ljudi, ki dela eno in drugo. V nekem letovišču se vršijo dirke motornih čolnov, ki v hitrosti 60—80 km na uro lahko skačejo nekaj metrov visoko v zrak.

To tekmovanje se ni vršilo samo na vodi in v zraku, temveč tudi na suhem. Čolni so preskakovali s travo obrasle jezičke zemlje. Bilo je tudi nekaj nezdov.

Čolni imajo posebno močno konstrukcijo, skoke pa izvajajo tako, da se z veliko hitrostjo zaletijo po lesnem mostu — skakalnici ter skočijo do 25 metrov daleč in okrog 6 metrov visoko.

Z LETALI ŠKROPIJO VINOGRAD

Državna posestva v Banatu so sklenila pogodbe z »JAT« za škropljenje vinogradov z letali. Pred dnevi so že začeli škropljenje proti peronospori. Letalo opravi v treh minutah delo, za katero bi trije škroplilci potrebovali ves dan. Pomanjkljivost je le v tem, da je mogoče prenesti z letalom le 160 litrov škropiva. Računajo pa, da bo ta količina z nekatereimi preureditvami povečana na 600 litrov. Škropivo — borojsko brogzo — spuščajo letala na vinograd v obliki megle.

AVTOMOBIL BODOČNOSTI

Kakšen bo avtomobil bodočnosti je pokazal model, ki so ga razstavili na letošnjem festivalu Velike Britanije. Pri tem avtomobilu so upoštevali predvsem tri zahteve: varnost, udobnost in gibčnost. Turbinski motor bo v zadnjem delu avtomobila in bo imel poleg sedeh za šoferja še šest sedežev in bo tako zelo podoben letalski pilotni kabini. Sirok bo 1,80 m, vrata pa bodo manjša kot pri sedanjih avtomobilih. Razgled bo na vseh straneh mnogo večji. Sedeži bodo zelo udobni in bodo imeli premična naslonjala.

567 LET STARA URA

V Dijonu na Francoskem so leta 1383 vzidali v stolp katedrale uro, ki je še danes prav dobro ohranjena in kar je še bolj zanimivo; kaže prav tako natančno čas, kot ga je kazala pred 567 leti. To je obenem tudi najstarejša ura na svetu, ki še ni prišla v muzej.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega sina, brata, moža in očeta NOVAK IVKOTA, trg pomočnika iz Zg. Brega pri Ptuj, se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancom in prijateljem in njegovim sodelavcem, ki so ga v tako častnem številu spremlili na poslednji poti in mu poklonili cvetje in vence.

Posebno zahvalo izrekamo upravi in sindikatu Petrošniške zadrage ter govornikom za poslovalne govore ob odprtem grobu in godbi SKUD-a Jože Lacko za odigrane žalostinke.

Hkrati se najiskrenejše zahvaljujemo zdravnikom, predvsem tov. dr. Radleju iz Maribora in dr. Kuharju iz Ptuja za nesebično požrtvovalnost in pomoč v času njegove bolezni.

V Ptuj, dne 11. VI. 1951.

Zalujoča žena, otrok, starši, brat in sestra.

Izgubljeno

Najditelja sončnih očal z rjavim okvirom, prosim, da mi jih vrne. Ivanuša Vinko, Ptuj, krojaška zadruga v Miklošičevi ulici.

VAŽNO!

Prosimo stranke, ki so dale v kemično čiščenje ali barvanje kakšne tekstilne predmete pred 1. IV. t. l., da te v najkrajšem času dvignejo, ker jim sicer zapadejo in bodo prodani. Mestna barvarna in kemična čistilnica

Preklicujem neresnične besede, ki sem jih izrekla o tov. Valant iz Hajdine. Grabner Lojzka, Ptuj, Ormoška 4.

Razveljavljam izgubljeno Vojaško knjižico na ime Rus Vinko, Ptuj, Rabeljčja vas.

Gospodinjstvo pomočnico, staro nad 20 let, ki zna kuhati navadna jedila in opravljati ostala hišna dela, iščem. Hrana in plača dobra. Naslov v upravljalni listu.

Sobo in kuhinjo s pritlikinami na periferiji Maribora zamenjam za enako v Ptuj ali periferiji Ptuja. Satler, Sedlaček 18, pošta Podlehnik pri Ptuj.

Kupim enodružinsko hišo v ptujskem okraju. Prodajalec naj pošlje svoj naslov Rojs Francu, Osek št. 104, p. Trojica v Slovenskih goricah.

Pozivam tatice, ki mi je 9. junija ukradla na trgu v Ptuj torbico z denarjem, izkaznicami in dokumenti, da mi vrne vsaj dokumente. V nasprotnem slučaju jih preklicujem. Klun Amalija, Vičava 2a, Ptuj.

Preklicujem izgubljeno delavsko knjižico št. 1490916 na ime Seliga Feliks, Linceva vas 72a.

Najemnika z 2 ali 3 delovnimi močmi za obdelovanje vinograda pod ugodnimi pogoji sprejem takoj. Naslov v upravljalni listu.

Trda bukova drva Lesni odsek pri Kmetijski zadrugi Stoperce p. Majšperk, ima na zalogi trda bukova drva za prodajo po prostih dnevnih cenah.

Interesenti naj se obrnejo pisмено ali ustmeno na računovodstvo pri KZ.

Učence sprejme takoj foto »Drava«, Ptuj, Minoritski trg.

NATEČAJ

za sprejem učencev v Industrijsko kovinarsko šolo pri Tovarni avtomobilov v Mariboru.

Industrijska kovinarska šola pri Tovarni avtomobilov v Mariboru sprejme v šolskem letu 1951-52 učence za sledeče poklice:

strojno ključavničarstvo, orodno ključavničarstvo, avtomehaniko, strugarstvo, rezkarstvo, brusilstvo, orodno kovaštvo, avtokleparstvo.

Učenci imajo možnost udeleževanja tudi v različnih kroških ljudske tehnike, v fizikulturi in na kulturnoprosvetnem področju.

Sola ima internat. Stroški za vzdrževanje v njem in štipendije bodo urejeni po novem pravilniku.

Pogoji za sprejem učencev: Da je državljan FLRJ; da je duševno in telesno zdrav; da ima 3 razrede gimnazije ali dovršeno sedemletko; da bo v koledarskem letu 1951 dovršil 14 let in do dneva vpisa ni dosegel 17 let ter da z uspehom opravi sprejemni izpit iz slovensčine in računstva z geometrijo.

Prošnjo, ki mora biti lastnoročno napisana in kolkovana z 10-dinarnim kolkom ter opremljena z natančnim naslovom (navedite tudi zadnjo pošto), pošljite ali prinesite na naslov: Uprava Industrijske kovinarske šole pri Tovarni avtomobilov v Mariboru.

Uprava šole bo prošnje sprejemala do 10. julija 1951.

Prošnji priloge:

1. roštni list;
2. zadnje šolsko izoričevalo;
3. zdravniško izpričevalo;
4. potrdilo o vpisu v državljansko knjigo;
5. potrdilo KLO o imovinskem stanju;
6. Obvezo staršev, da bo učence na končanem šolanju ostal pri podjetju in da bodo poravnali stroške šolanja v primeru izključitve zaradi nediscipline, samovoljne zapustitve šole ali neuspeha iz malomarnosti.

Uprava šole bo prošilce, ki imajo pogoje za sprejem, pravilno obvestila, kdaj naj pridejo k sprejemnemu izpitu.

Uprava šole.